

Tartu Luterlik Peetri Kooli põhikooli õppekava lisa nr 16

Hooldusõppe tegevusvaldkonnad

Sisukord

<u>Tegevusvaldkonnad I arengutasemel.....</u>	<u>2</u>
<u>Motoorika.....</u>	<u>2</u>
<u>Sotsiaalsed oskused.....</u>	<u>3</u>
<u>Kommunikatsioon.....</u>	<u>3</u>
<u>Kognitiivsed oskused.....</u>	<u>4</u>
<u>Taotletavad pädevused I arengutasemel.....</u>	<u>4</u>
<u>Tegevusvaldkonnad II arengutasemel.....</u>	<u>6</u>
<u>Motoorika.....</u>	<u>6</u>
<u>Sotsiaalsed oskused.....</u>	<u>6</u>
<u>Kommunikatsioon.....</u>	<u>7</u>
<u>Kognitiivsed oskused.....</u>	<u>7</u>
<u>Taotletavad pädevused II arengutasemel.....</u>	<u>8</u>
<u>Tegevusvaldkonnad III arengutasemel.....</u>	<u>9</u>
<u>Motoorika.....</u>	<u>9</u>
<u>Sotsiaalsed oskused.....</u>	<u>9</u>
<u>Kommunikatsioon.....</u>	<u>10</u>
<u>Kognitiivsed oskused.....</u>	<u>10</u>
<u>Taotletavad pädevused III arengutasemel.....</u>	<u>11</u>

Tegevusvaldkonnad I arengutasemel

Motoorika

Üldmootorika

- 1) Hingamisliigutused.
- 2) Üld-, näo- ja jäsemete massaažid, passiivsete liigutuste sooritamine.
- 3) Füüsiline kontakt ja kehatunnetus.
- 4) Füüsilise kontaktiga harjumine.
- 5) Füüsilisele kontaktile positiivselt reageerimine.
- 6) Positiivne reageerimine kehaasendi muutmisele.
- 7) Reageerimine ebamugavale asendile.
- 8) Oma käte ja jalgade jälgimine.
- 9) Oma keharaskuse tunnetamine (pallil).
- 10) Positiivne reageerimine veeprotseduuridele, vibroakustilisele voodile, vesivoodile.

Jäsemete liikuvus

- 1) Käe sirutamine õlaliigesest.
- 2) Käe kõverdamine, sirutamine küünarliigesest.
- 3) Randmeliigese kõverdamine, sirutamine.
- 4) Jalgade kõverdamine, sirutamine.

Tasakaal

- 1) Lühiajaline abita seismine.
- 2) Kõndimine abiga, abivahendiga.
- 3) Oma keha tunnetamine teraapiapallil, kiigutamisel küljelt küljele.

Liikumine

- 1) Keeramine kõhult seljale, seljalt kõhule.
- 2) Ühest kohast teise liikumine end veeretades.
- 3) Liikumine selili, jalgadega lükates.
- 4) Roomamine kõhuli ja põlvili.
- 5) Liikumine käsul, põlvili, istuli.
- 6) Tõusmine toe najal põlvili, püsti.
- 7) Istumine kohandatud (ratas)toolil.
- 8) Istumine põrandal (iseseisvalt), toolil.
- 9) Seismine seisulaual.

Peenmootorika

- 1) Kättepandud eseme silinderhaardes hoidmine (kämblavõte), pealthaardes hoidmine.
- 2) Eseme (sh lusika) haaramine silinderhaardes, pealthaardes.
- 3) Kättepandud eseme lahtilaskmine.

Koordinatsioon

Silma ja käe koostöö

- 1) Kättepandud eseme hoidmine, lahtilaskmine.
- 2) Eseme (sh palli) eemalelükkamine koostegevuses.
- 3) Lusika suu juurde viimine abiga.

Kahe käe koostöö

- 1) Eseme haaramine kahe käega.
- 2) Eseme toomine keha keskjoonele.
- 3) Eseme hoidmine keskjoonel kahe käega.
- 4) Eseme võtmine vasaku käega vasakult poolt ja üle keskjoone paremale viimine.
- 5) Eseme võtmine parema käega paremalt poolt ja üle keskjoone vasakule viimine.
- 6) Parema käega vasakult poolt võtmine ja üle keskjoone paremale viimine.
- 7) Vasaku käega paremalt poolt võtmine ja üle keskjoone vasakule viimine.

Silma ja jala koostöö

- 1) Esemest endast eemale tõukamine jalaga: külili, selili, istuli asendis.
- 2) Jalaliigutuste jälgimine.

Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsed eeluskused

- 1) Täiskasvanu, teise lapse märkamine (vaatamine, puudutamine).
- 2) Patsutus-/ plaksutusliigutuste sooritamine koos täiskasvanuga.
- 3) Häälitsemine endale tähelepanu tõmbamiseks.

Silmside

- 1) Pilgu lühiajaline fikseerimine.
- 2) Silmsideme säilitamine kolme sekundi jooksul.

Eneseteenindus

Söömine/joomine

- 1) Söömine sondi abil.
- 2) Reflektorsete imemisliigutuste (huuled, keel) pärssimine.
- 3) Vedela toidu söömine (söötmisel).
- 4) Püreeritud toidu söömine (söötmisel).
- 5) Kahvliga peenestatud toidu söömine (söötmisel).
- 6) Närimine-neelamine-hingamine järjestikuste suunatud ja koordineeritud liigutuste abiga.
- 7) Närimine-hingamine-neelamine iseseisvalt söömise ajal toitu kurku tõmbamata.
- 8) Käte pandud lusika hoidmine.
- 9) Lusika suu juurde viimine abiga.
- 10) Joomine tassist abiga (tilaga vm tass).

Riietumine

- 1) Nõustumine riietamisega.
- 2) Riietamisele kaasaitamine.
- 3) Mõne riietuseseme (peakatte, jalanõu) seljast (peast, jalast) võtmine.

Hügieen

- 1) Nõustumine ööpäevaringse mähkmete kasutamisega.
- 2) Istumine WC-potil (toetatuna, iseseisvalt).
- 3) Käte hoidmine veejoa all (suunava abiga).
- 4) Nõustumine hügieenitoimingutega: näo ja käte pesemine, hammaste pesemine, nina pühkimine, pea kammimine.
- 5) Iseseisvalt suu avamine hammaste pesemiseks.

Orienteerumine lähiümbruses

- 1) Igapäevases ümbruses enese turvaliselt tundmine.
- 2) Esemete märkamine keskkonnas.
- 3) Leppimine asukoha ja asendi muutmisega.
- 4) Kohanemine uute tingimustega (ruumid, inimesed).

Kommunikatsioon

Kommunikatsiooni eelduste kujunemine

- 1) Pilgu fikseerimine täiskasvanu näole, taustast eristuvale esemele.
- 2) Ümbritsevas toimuva jälgimine pilguga.
- 3) Reageerimine helidele, häälitustele.
- 4) Pea keeramine heliallika suunas.
- 5) Eneseväljendusele ärgitamine.
- 6) Reageerimine häälele, intonatsioonile, emotsionaalsele miimikale, esemele kui signaalile.
- 7) Hääle esilekutsumine.

Häälitsemine

- 1) Mõne oma põhivajaduse väljendamine häälitsusega.
- 2) Hetkeline emotsionaalne reaktsioon situatsioonile, sõnale, tuttavale häälele.
- 3) Meeldiva tegevuse jätkamiseks liigutuste kordamine või muul moel reageerimine.
- 4) Nähes signaaleset (lusikas), mõistab järgnevat sündmust ja reageerib sellele mingil viisil.
- 5) Kuuldes signaaleset, mõistab järgnevat sündmust (häälitseb).

Kognitiivsed oskused

Eeltunnetuse kujundamine

- 1) Elementaarsete orienteerumisreaktsioonide esilekutsumine: pilgu suunamine, puudutamine ja kompimine (kätega, näoga, huultega), esemete panemine suhu, närimine, kopsimine, tõukamine.

Meelte stimuleerimine

Kompimismeel

- 1) Puudutamisele reageerimine (erinevad faktuurid).
- 2) Puudutamise talumine.
- 3) Esemete puudutamine koostegevuses.
- 4) Kätepandud esemete hoidmine.
- 5) Eseme haaramine ja hoidmine, käest kukutamine.
- 6) Eseme enda juurde tõmbamine aluse abil, takistavatest teguritest vabaneda üritamine.

Haistmismeel

- 1) Eri intensiivsusega lõhnade nuusutamine, meeldivale/ebameeldivale lõhnale reageerimine.

Maitsemismeel

- 1) Eri maitsete tunnetamine koostegevuses (soolane, magus, hapu, kibe jne).
- 2) Toidu maitse ja lõhna haistmine.

Nägemismeel

- 1) Pilgu fikseerimine ja hoidmine taustast eristaval esemel.
- 2) Näidatava eseme lühiaegne jälgimine pilguga.
- 3) Vaateväljas oleva eseme lühiaegne vaatamine.

Kuulmismeel

- 1) Reageerimine helile.
- 2) Pilgu/pea/keha pööramine heliallika suunas.

Taotletavad pädevused I arengutasemel

I arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) saavutab närimis-, neelamis- ja hingamisliigutuste koordinatsiooni;
- 2) sööb (söötmisel) peenestatud toitu;
- 3) joob (jootmisel) (tilaga) tassist;
- 4) laseb end riietada protestita;
- 5) püüab enda riietamisele kaasa aidata;
- 6) proovib mõnda riietuseset/peakatet seljast/peast ära võtta;
- 7) reageerib (mingil viisil) kontaktipüüdlustele;
- 8) huvitub kontaktist temaga iga päev tegeleva täiskasvanuga;
- 9) hoiab kättepandud eset;
- 10) kohaneb abivahenditega;
- 11) reageerib eri aistingutele;
- 12) talub füüsilist kontakti / puudutamist;
- 13) liigub talle omasel viisil;
- 14) istub toetatuna või iseseisvalt;

- 15) seisab seisulaul;
- 16) orienteerub tuttavas igapäevases keskkonnas;
- 17) annab märku mõnest oma põhivajadusest;
- 18) säilitab suunatult lühiajalise tähelepanu.

Tegevusvaldkonnad II arengutasemel

Motoorika

Üldmootorika ja tasakaal

- 1) Individuaalsetele eeldustele vastav jäsemete liigutamine, liikumine.
- 2) Käe keeramine randmest: eseme väljakallamine (nõust, karbist), toidu võtmine taldrikult lusikaga.
- 3) Roomamine läbi tunneli (nt toolirida).
- 4) Istumine iseseisvalt ratastoolis, põrandal, toolil.
- 5) Seismine iseseisvalt toe najal.
- 6) Käimine käpuli, käimine abiga, abivahendiga (rollaator), iseseisvalt.
- 7) Astumine abiga pingi/kaldpinna peale, maha.
- 8) Hüppamine batuudil kätest hoituna (ka istudes).
- 9) Liikumine ratastoolis/ratastooliga.
- 10) Liigutuste amplituudi muutmine.

Kehatunnetus

- 1) Oma kehaosadele osutamine (patsutamine) koostegevuses ettenäitamisel (Knilli järgi).
- 2) Kohanemine kiigutamisega: küljelt-küljele, ette-taha.

Peenmootorika, koordineerimine ja silma ja käe koostöö

- 1) Väikeste esemete korjamine näpitsvõtet kasutades.
- 2) Esemete sihipärane võtmine, ümberpaigutamine (rõngaste võtmine pulga otsast, tikkude asetamine auku, klotside võtmine augulaualt vm).
- 3) Sihipärane manipuleerimine esemetega (liigutamine, võtmine, andmine, panemine).
- 4) Palli veeretamine ja viskamine eesmärgistatult.
- 5) Esemete sihipärane paigutamine (üksteise sisse, üksteise peale).
- 6) Plastiliini rullimine, kritseldamine kriidiga, pliiatsiga.

Kahe käe koostöö

- 1) Esemete ühendamine ja lahtitõmbamine koostegevuses (klotsid).
- 2) Takjaga ühendatud esemete eraldamine aluselt koostegevuses.
- 3) Paberi rebimine.

Silma ja jala koostöö

- 1) Palli löömine jalaga.

Sotsiaalsed oskused

Kontakti loomine ja säilitamine

- 1) Naabrile käe ulatamine ringis.
- 2) Füüsilise kontakti otsimine täiskasvanuga, silmside saavutamine ja hoidmine mõne sekundi jooksul.
- 3) Enda märkamine peeglis, oma peegelpildile reageerimine (naeratamine, häälitsemine).
- 4) Tegutsemine teise lapsega kõrvuti, peitusemängu mängimine, märku andmine abivajadusest.

Eneseteenindus

Söömine/joomine

- 1) Söömine lusikaga (abiga).
- 2) Joomine tassist: tassi laualt võtmine, suu juurde viimine, joomine, lauale asetamine.
- 3) Tahke toidu hammustamine.

Riietumine

- 1) Käte ja jalgade sihipärane liigutamine riietumisel: käe pistmine varrukasse, jalgade panemine püksisäärtesse.
- 2) Riietumine, riiete äravõtmine (müts, kindad, sokid, pluus, püksid).

Hügieen

- 1) Istumine potil.
- 2) Poti kasutamine, märku andmine vajadusest potti kasutada.
- 3) Kraani avamine ja sulgemine (koostegevuses).
- 4) Enesehoolduseks vajalike osatoimingute sooritamine abiga: nina ja suu pühkimine, hammaste pesemine, pea kammimine.
- 5) Eneseteeninduseks vajalike toimingute sooritamine väikeste sammude (osatoimingute) kaupa õiges järjekorras abiga: WC kasutamine, söömine.

Orienteerumisõpetus

- 1) Igapäevastes tegevustes kasutatavate ruumide ja kohtade äratundmine põhitegevusest lähtudes abiga (sh õues orienteerumine).
- 2) Tohib / ei tohi-piirangute harjumuslik (ebateadlik) täitmine (oma ja teise lapse mänguasi, söök jne).
- 3) Oma ja teise tegutsemise järjekorra ootamine.
- 4) Ohtude märkamine ja vältimine tuttavas situatsioonis.

Kommunikatsioon

Suhtlemine

- 1) Fotokommunikatsiooni kasutamine: fotol olevate pereliikmete, klassikaaslaste, igapäevategevuste äratundmine ja tegelikkusega seostamine, igapäevaste tegevuste seostamine PCSpiltide ja piktogrammidega.
- 2) Õpitud PCS-piltide ja piktogrammide mõistmine ja situatsioonile vastav kasutamine.
- 3) Lihtsustatud viibete mõistmine ja situatsioonile vastav kasutamine, sh oma soovide väljendamiseks.
- 4) Vastamine suletud *kas*-küsimustele (jah/ei) õpitud viisil.
- 5) Lalinsõnade kasutamine.
- 6) Situatiivsete küsimuste *kes?*, *mis?*, (*kus on?*) mõistmine ja neile reageerimine (osutamine objektile, pildile, piktogrammidele).
- 7) Oma nimele (hääldatud nimi, nimekaart) reageerimine, oma pildile osutamine.
- 8) Reageerimine keelule koostegevuses.

Kognitiivsed oskused

Meelte stimuleerimine

- 1) Esemete paigutamine ettenäidatud kohta.
- 2) Eri faktuuriga esemete äratundmine, nendega harjumine.
- 3) Esemete jaotamine kahte ossa suuruse, kuju, värvuse alusel.
- 4) Esemepaaride situatiivne ühendamine.
- 5) Esemepaari ja foto/pildi sobitamine.
- 6) Toidu maitse ja lõhna haistmine, aistingute seostamine.
- 7) Nähtud toimingute imiteerimine.
- 8) Muusika kuulamine, eri rütmide matkimine koostegevuses (plaksutamine, koputamine jne).
- 9) Õpilase nähes peidetud eseme leidmine.
- 10) Esemete asetamine ühest käest teise, et võtta veel üht eset.
- 11) Tuttavate esemete sihipärane kasutamine.
- 12) Õige osatoimingu valimine või kahe osatoimingu järjestamine tuttavas situatsioonis mingi tulemuse saavutamiseks (raadio helitugevuse nupu keeramine, karbi avamine)

eseme kättesaamiseks jm).

13) Suuruse-, vormi-, ruumi- ja ajakujutised.

14) Eseme tunnuste suunatud tajumine: suurus, värvus, vorm.

15) Esemete valik ja paigutamine vastavasse vormi, esemete paigutamine üksteise sisse.

16) Esemete järjestamine näidise järgi, värvuse järgi, suuruse järgi.

Taotletavad pädevused II arengutasemel

II arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) sööb (abistamisel) lusikaga;
- 2) hoiab joomise ajal tassist (vähese abiga);
- 3) tunneb ära mõne riietuseseme otstarbe;
- 4) näitab riietamisel üles mõningast initsiatiivi;
- 5) tegutseb sihipäraselt mõne tuttava esemega;
- 6) matkib üksikuid liigutusi;
- 7) omab vähest motiveeritust tegutsemiseks koos täiskasvanuga;
- 8) märkab enda kõrval teist last ja/või täiskasvanut;
- 9) näitab/nimetab mõnd õpitud kehaosa;
- 10) täidab mõne lihtsa viibetega saadetud korralduse;
- 11) tunneb ära mõne tuttava eseme;
- 12) tunneb ära tuttavaid inimesi;
- 13) reageerib oma nimele;
- 14) orienteerub oma lähiümbruses;
- 15) otsib mingil viisil kontakti tuttava täiskasvanuga;
- 16) otsib vahel kontakti teiste lastega;
- 17) kasutab (meeldetuletamisel) lihtsaid õpitud käitumismalle.

Tegevusvaldkonnad III arengutasemel

Motoorika

Üldmootorika, kehatunnetus, tasakaal

- 1) Jäsemete ja keha liigutamine vastavalt individuaalsetele eeldustele.
- 2) Liikumine sõltuvalt füüsilisest arengust.
- 3) Liikumine iseseisvalt tasapinnal, trepil, kaldpinnal (vajaduse korral toest kinni hoides).
- 4) Juhendamise korral varbseinal üles-alla ronimine (vajaduse korral abiga); allaronimine juurdevõtusammuga.
- 5) Hüppamine batuudil iseseisvalt (ka istuvas asendis).
- 6) Liikumine koos kaaslastega rivis, ringis, sh ringmängus.
- 7) Oma keha tõmbamine ja tõukamine juhendaja kätest kinni hoides, oma käte abil pingil edasi liikudes.
- 8) Kükitamine toest kinni hoides.
- 9) Sõitmine veloergomeetril.
- 10) Liikumine orientiire arvestades (mööda rada kulgemine, märgistustele astumine, märkide vahel liikumine).
- 11) Liikumine ratastooliga seda ise edasi lükates (vajaduse korral abiga).
- 12) Seisimine iseseisvalt (vajaduse korral tuge kasutades).
- 13) Seisimine ühel jalal (toest kinni hoides).
- 14) Liigutuste sooritamine, käte ja jalgade koostegevus liigutuste tempot ja amplituudi muutes.
- 15) Situatsiooni sobiva kehaasendi valimine tegevuseks.
- 16) Oma kehaosade äratundmine.
- 17) Kiigutamine ja kiikumine.

Peenmootorika

- 1) Käe- ja sõrmeliigutuste sihipärane kasutamine eneseteeninduses ja arendavates tegevustes.
- 2) Silma ja ühe/kahe käe koostöö.
- 3) Palli sihipärane viskamine (korvi, märgi pihta jne) ja püüdmine.
- 4) Klotside ladumine.
- 5) Plastiliini rullimine, kritseldamine (digitaalpromotsioonvõte).
- 6) Keeramine: purgikaane keeramine, mutri keeramine poldile vm.
- 7) Paberi rebimine ja voltimine.

Sotsiaalsed oskused

Kontakti loomine ja säilitamine

- 1) Füüsilise kontakti otsimine teise inimesega, käest kinni hoidmine.
- 2) Silmsideme hoidmine ja taastamine tähelepanu pööramisel.
- 3) Naeratamine vastuseks kõnetamisele, naeratamine positiivse emotsiooni väljendamiseks (tuttav, täiskasvanu, teine laps).
- 4) Oma asjade tundmine (oma kapp, koolikott, voodi jne).
- 5) Hoidumine kaaslaste asjade (mänguasjad, toit) loata kasutamisest. Tegevustes oma järjekorra ootamine.
- 6) Kordamööda tegutsemine (koos täiskasvanuga).
- 7) Küsimise peale mõnele oma rühmakaaslasemale osutamine.
- 8) Etteantud tegevuses iseseisvalt tegutsemine (näiteks nõopide panemine karpi).
- 9) Helluse ja heameele väljendamine.
- 10) Teatud ohtlike olukordade vältimine talle tuttavates situatsioonides.

- 11) Maiustuste ja asjade jagamine teistega.
- 12) Rühmakaaslastele abi osutamine (suunamisel).
- 13) Tegutsemine pinginaabriga paralleelselt (st ühise töölaua taga, aga kummalgi oma ülesanne).
- 14) Olukorrale vastav võimetekohane sotsiaalne käitumine (nt poes, tänaval; õnnitlemine, tervitamine jne).

Eneseteenindus

Söömine/joomine

- 1) Harjumuspäraste toitude iseseisev söömine ja joomine tuttavates tingimustes.

Riietumine

- 1) Õpitud riietumis-/lahtiriietumisoskuste iseseisev kasutamine tuttavate/sarnaste riietusesemete puhul.

Hügieen

- 1) Pesu märgamisest hoidumine režiimis hoituna.
- 2) WC-sse minemise vajadusest märku andmine, seal võimalikult vähese abiga toimetulek.
- 3) Puhtuse hoidmine söömisel: enese puhtus, laua puhtus.
- 4) Salvräti kasutamine.
- 5) Nina nuuskamine (meeldetuletamisel).
- 6) Käte ja hammaste pesemine vähese abiga.
- 7) Kammimine meeldetuletamisel.

Orienteerumisõpetus

- 1) Eneseteenindamiseks vajalike toimingute ahela sooritamine meeldetuletamisel.
- 2) Tegevuseks vajaliku vahendi otsimine küsimusele *kus on?* toetudes.
- 3) Tegutsemine koos täiskasvanuga lihtsa eesmärgi nimel, aktiivne abi otsimine täiskasvanult.

Kommunikatsioon

Suhtlemine.

- 1) Fotokommunikatsiooni, PCS-piltide, must-valgete piktogrammide ja lihtsustatud viibete igapäevane kasutamine konkreetsetes situatsioonides.
- 2) 1–2-sõnaliste lausungite kasutamine konkreetsetes situatsioonides.
- 3) Jah/ei vastust nõudvatele küsimustele reageerimine.
- 4) Oma soovide väljendamine omandatud suhtlemisvahenditega (lihtsustatud viibete / piktogrammide abil).
- 5) Reageerimine *kas*-küsimustele.
- 6) Reageerimine oma nimele, enda seostamine foto ja nimekaardiga.
- 7) Keelule reageerimine.

Kognitiivsed oskused

Meelte stimuleerimine.

- 1) Eri meelte abil loodud aistingute seostamine.
- 2) Objekti 2–3 tunnuse märkamine suunamisel.
- 3) Tähelepanu ümberlülitamine ühelt tunnusest teisele (suunamisel).
- 4) Esemee tavapärase asukoha teadmine ka juhul, kui ese ei ole nähtaval (nt riided nagis, lusikad ja pliiatsid sahtlis).
- 5) Pildipaaride või pildiosade ühendamine.
- 6) Pliiatsi ja pintsli kasutamine.
- 7) Samade esemete jaotamine tajutavate tunnuste alusel kahte ossa.
- 8) Rühma mittesobiva objekti eraldamine.
- 9) Hulkade üks ja palju eristamine.
- 10) Esemete ja piltide paigutamine ruumis eeskuju järgi (peal, all, kõrval).

- 11) Kujundite paigutamine vastavasse vormi (ümmargune, kolmnurkne, kandiline).
- 12) Järjestamine näidise järgi (värvus, suurus, kuju).
- 13) Iseseisev järjestamine suuruse järgi (kuni 3 objekti, pilti).

Taotletavad pädevused III arengutasemel

III arengutaseme lõpuks õpilane:

- 1) sööb ise lusikaga;
- 2) hoiab ise joomise ajal tassist;
- 3) saab hakkama mõne riietuseseme selgapaneku või äravõtmisega;
- 4) mõistab ööpäeva ja koolinädala rütmi igapäevaste korduvate tegevuste kaudu;
- 5) väljendab oma nime õpitud viisil;
- 6) näitab üles koostöövalmidust;
- 7) reageerib adekvaatselt tuttavatele olusituatsioonidele;
- 8) tegutseb koos teise lapsega;
- 9) teadvustab WC vajadust (annab märku, jälgib rutiini);
- 10) osutab õpitud esemetele ja tuttavatele inimestele;
- 11) oskab märku anda abivajadusest või endaga seoses olevast hädaolukorrast;
- 12) liigub talle omasel viisil tuttavas igapäevaümbruses;
- 13) väljendab mõnd põhisoovi õpitud viisil (nt alternatiivse kommunikatsioonivahendi abil);
- 14) vastab *kas*-küsimusele õpitud viisil;
- 15) ületab ettetuleva takistuse õpitud viisil.